

การบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
Academic Administration in the Artificial Intelligence Era of School Administrators
Under Bang Khun Thian District Office in Bangkok Metropolis

กิติกรณ์ ยุตวัน¹ และ ดร.ณิ ปัญจรัตน์กร²

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์^{1,2}

Kitiporn Yottawan¹ and Darunee Panjarattanakorn²

Rajapruk University^{1,2}

Corresponding Author, Email: kitipohn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 296 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน จำแนกตามเพศ

* ได้รับบทความ: 28 พฤษภาคม 2568; แก้ไขบทความ: 7 กรกฎาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 2 ธันวาคม 2568

ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่พบความแตกต่างในด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่พบความแตกต่างในด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล และด้านการนิเทศการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างในด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการยุคปัญญาประดิษฐ์; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine the academic administration in the artificial intelligence era of school administrators under Bang Khun Thian District Office Bangkok in Bangkok Metropolis, and 2) to compare teachers' opinions on academic administration classified by gender, age, educational level, work experience, and school size. The sample consisted of 296 teachers selected through stratified random sampling based on school size. The research instrument was a questionnaire with content validity ranging from .67 to 1.00 and a reliability coefficient of .99. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and LSD post hoc test.

The research findings revealed that:

1) overall academic administration was rated at a high level. Ranked from highest to lowest were instructional management, development and utilization of educational media and technology, educational supervision, assessment, evaluation, academic credit transfer, and curriculum development.

2) There were no statistically significant differences in teachers' overall opinions when classified by age, work experience, gender, educational level, or school size. However, statistically significant differences were found in specific areas: curriculum development by gender ($p < .05$), assessment evaluation and academic credit transfer and educational supervision by educational level ($p < .05$), and instructional management by school size ($p < .05$).

Keywords: Academic Administration in the Artificial Intelligence Era; School Administrators; Bang Khun Thian District Office in Bangkok Metropolis

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการมาถึงของยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาทั่วโลกอย่างมีนัยสำคัญ รัฐบาลไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) เพื่อขับเคลื่อนประเทศเข้าสู่สังคมแห่งนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้อย่างยั่งยืน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2561; สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิด Smart Education และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 4 ด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งเน้นความเท่าเทียมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในทุกระดับ อย่างไรก็ตาม จากรายงานแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564–2569) พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ เช่น คะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนยังคงสูง และมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2563) งานวิจัยของ Schmidt (2017) ยังชี้ให้เห็นว่า AI สามารถช่วยยกระดับระบบการเรียนรู้ผ่าน Smart Content, Smart Administration และ Smart Tutoring ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากได้รับการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมโดยผู้นำทางการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์

ในบริบทของสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่าหลายโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ยังขาดภาวะผู้นำที่สามารถปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการบริหารจัดการงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ครูและบุคลากรยังขาดแรงจูงใจและความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่การจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยี AI อย่างเต็มรูปแบบ ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตบางขุนเทียน (พ.ศ. 2567) ยังสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านสมรรถนะของครู การขาดต่อเนื่องในการพัฒนาระบบการบริหาร และความไม่สอดคล้องของนโยบายระดับท้องถิ่นกับบริบทของเทคโนโลยีการเรียนรู้ยุคใหม่ (สำนักงานเขตบางขุนเทียน, 2567)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานดังกล่าวจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจถึงรูปแบบ แนวโน้ม และความแตกต่างของการดำเนินงานในแต่ละบริบทอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมการยกระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา และสนับสนุนการวางนโยบายทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าวจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 692 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 296 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน โดยอ้างอิงจากตารางของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือคือแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียน และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การนิเทศการศึกษา และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบลิเคิร์ท

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง .67–1.00 และทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามกับกลุ่มทดลอง 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากสถานศึกษาในการเก็บข้อมูล โดยจัดส่งแบบสอบถามผ่านระบบสารสนเทศไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และได้รับคืนครบจำนวน 296 ฉบับ คิดเป็น 100%

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบ t-test สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และ One-way ANOVA สำหรับตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การทดสอบ LSD (Least Significant Difference) เปรียบเทียบรายคู่

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตร

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่พบความแตกต่างในด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่พบความแตกต่างในด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล และด้านการนิเทศการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่แตกต่างในด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตร สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่สามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ข้อมูลเชิงลึกประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย ลดภาระงานซ้ำซ้อนของครู และสนับสนุนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างรายบุคคลได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาสื่อการสอนที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนตามลักษณะผู้เรียน พร้อมทั้งตระหนักถึงทั้งโอกาสและความเสี่ยง

โดยยังคงให้ความสำคัญกับบทบาทของมนุษย์ในด้านจริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ และความเข้าใจบริบทเฉพาะของห้องเรียน จึงกำหนดมาตรการกำกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการนิเทศเพื่อป้องกันการตีความคลาดเคลื่อนและผลกระทบเชิงลบต่อคุณภาพการเรียนรู้ ผลการวิจัยจึงสอดคล้องกับ Luckin et al, (2018) ที่เชื่อว่าปัญญาประดิษฐ์ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (personalized learning) และลดภาระงานครู ตลอดจนสอดคล้องกับ Fullan et al. (2023) ที่มองว่ายุค Generative AI เปลี่ยนบทบาทผู้นำทางการศึกษาให้ต้องใช้ปัญญาประดิษฐ์ภายใต้กรอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และสอดคล้องกับ Holmes et al. (2022) ที่พบว่าปัญญาประดิษฐ์ช่วยพัฒนาเนื้อหาและสื่อการสอนได้โดยยังคงรักษาความสัมพันธ์เชิงมนุษย์ระหว่างครูกับนักเรียนไว้

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุและประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างในบางด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการพัฒนาหลักสูตรพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สันนิษฐานได้ว่า ในบริบทปัจจุบันครูทั้งเพศชายและหญิงต่างเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกัน จึงมีทัศนคติที่คล้ายคลึงกันต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวม อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างในด้านการพัฒนาหลักสูตรอาจสะท้อนรูปแบบภาวะผู้นำและความคาดหวังที่ต่างกันระหว่างเพศ ครูหญิงอาจให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรมากกว่า ขณะที่ครูชายอาจมองมิติของประสิทธิภาพและการจัดการเด่นชัดกว่า แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับ Shaked et al. (2018) ที่พบว่าผู้บริหารหญิงมักใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่วนผู้บริหารชายมักเน้นอำนาจและการควบคุม จึงอาจทำให้มุมมองต่อบทบาทผู้บริหารในการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการพัฒนาหลักสูตรแตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูทุกช่วงวัยมีโอกาสพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์อย่างต่อเนื่อง ผ่านการอบรมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้มีระดับความเข้าใจและทัศนคติที่ใกล้เคียงกันต่อบทบาทของผู้บริหารในยุคปัญญาประดิษฐ์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Prasetya et al, (2024) ที่พบว่า อายุไม่มีผลต่อการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนรู้ โดยปัจจัยสำคัญคือประสบการณ์การสอนและโอกาสในการได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการประเมินและนิเทศมากกว่า จึงมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้บริหารในด้านดังกล่าวสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อรรถพล สมนึก (2566) ที่พบว่าระดับการศึกษาไม่ทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันในภาพรวม แต่มีผลในบางมิติ และยังสอดคล้องกับ Prasetya et al. (2024) ที่ระบุว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า มีการรับรู้และทัศนคติในเชิงบวกต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์มากกว่า

2.4 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สันนิษฐานได้ว่าครูทุกกลุ่มประสบการณ์ได้รับโอกาสเข้าถึงข้อมูล เทคโนโลยี และการอบรมเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างทั่วถึง ทำให้มีความคุ้นเคยและทัศนคติในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Prasetya et al. (2024) ที่ชี้ว่าถึงแม้ครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปีจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์สูงกว่ากลุ่มประสบการณ์น้อยอย่างมีนัยสำคัญ แต่ในภาพรวมระดับการรับรู้ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยการฝึกอบรมและการเข้าถึงเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ลดช่องว่างระหว่างกลุ่มประสบการณ์

2.5 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างขนาดมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 น่าจะเกิดจากความแตกต่างด้านโครงสร้างและทรัพยากรของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่มีงบประมาณ ระบบเทคโนโลยี และบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ ทำให้สามารถนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กอาจยังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร แม้นโยบายระดับชาติและระดับเขตจะมุ่งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างทั่วถึงก็ตาม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Ghamrawi et al. (2023) ที่พบว่าการใช้ปัญญาประดิษฐ์สามารถเสริมบทบาทครูในการเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน โดยเฉพาะการปรับแต่งการเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียนแต่ละคน แต่ความสำเร็จขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากผู้บริหารและโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสม ซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทและขนาดของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในยุคปัญญาประดิษฐ์

สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการใช้ข้อมูลร่วมกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ เน้นความสอดคล้องกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมดิจิทัล ผู้บริหารควรได้รับการอบรมด้าน AI เพื่อออกแบบหลักสูตรอย่างรอบคอบ พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

1.2 ด้านการพัฒนาครูและการบริหารที่สอดคล้องกับความแตกต่างของบริบท

ควรส่งเสริมให้ครูทุกกลุ่ม (เพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา) มีโอกาสพัฒนาอย่างเท่าเทียม ด้วยการจัดอบรมหรือพี่เลี้ยง (Mentoring) ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของแต่ละกลุ่ม รวมถึงออกแบบคู่มือการใช้ AI ที่เข้าถึงง่าย จัดสรรทรัพยากรตามบริบทโรงเรียน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนต่างขนาด เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการใช้ AI ให้เกิดประสิทธิภาพเชิงระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาองค์ประกอบหรือปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการยุคปัญญาประดิษฐ์ เช่น ภาวะผู้นำดิจิทัล ทักษะข้อมูล (Data Literacy) หรือโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีของสถานศึกษา

2.2 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนภาพรวมการนำ AI ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างรอบด้าน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การบริหารงานวิชาการในยุคปัญญาประดิษฐ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564–2569). <https://webportal.bangkok.go.th>
- สำนักงานเขตบางขุนเทียน. (2567). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2567. <https://www.shorturl.asia/xmZFe>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กระทรวงศึกษาธิการ. https://www.ubu.ac.th/web/files_up/00046f2020021809481138.pdf
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). <https://data.opendevlopmentmekong.net/dataset/3440acec-9130-4ad2-b917-91e71553c99a/resource/a0991b0b-c9a0-484b-b0fd-2daf1243ecf7/download/pok-a4.pdf>

- อรรถพล สมนึก. (2566). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. *วารสารการวิจัยและพัฒนาการศึกษา*, 12(2), 45-60.
- Fullan, M., Azorín, C., Harris, A., & Jones, M. (2023). Artificial intelligence and school leadership: Challenges, opportunities and implications. *School Leadership & Management*, 1–8. <https://doi.org/10.1080/13632434.2023.2246856>
- Ghamrawi, N., Shal, T., & Ghamrawi, N. A. R. (2023). Exploring the impact of AI on teacher leadership: Regressing or expanding? *Education and Information Technologies*, 29, 8415–8433. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12174-w>
- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2022). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Center for Curriculum Redesign. https://curriculumredesign.org/wpcontent/uploads/Al-in-Education-Promises-and-Implications_CCR.pdf
- Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L.B. (2018). *Intelligence Unleashed: An argument for AI in Education*. Pearson Education
- Prasetya, Y. Y., Reba, Y. A., Muttaqin, M. Z., Susongko, P., Sudibyo, H., & Tauquilloh, T. (2024). Teachers' perception of artificial intelligence integration in learning: A cross-sectional online questionnaire survey. *Research Square*. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-4626283/v1>
- Schmidt, A. (2017, December 7). How AI impacts education. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/adrienschmidt/2017/12/07/how-ai-impacts-education/>
- Shaked, H., Glanz, J., & Gross, Z. (2018). Gender differences in instructional leadership: How male and female principals perform their instructional leadership role. *School Leadership & Management*, 38(4), 417–434. <https://doi.org/10.1080/13632434.2018.1427569>